

KUNNAN JA VESIHUOLTOLAITOKSEN VÄLISET RAJAPINNAT HULEVESIEN HALLINNASSA

Vesihuoltolaitosten lainsäädäntöpäivä

Henna Luukkonen

Tampere 18.5.2016

VESIHUOLTOLAITOKSEN JA KUNNAN HULEVESIVASTUURAJAPINNAT

- Pöyry Finland Oy toteutti 2016 Vesihuoltolaitoksen ja kunnan hulevesivastuurajapinnat -projektin, jonka rahoittivat
 - Vesihuoltolaitosten kehittämisrahasto
 - Porvoon kaupunki & Porvoon Vesi
 - Mikkelin kaupunki & Mikkelin vesiliikelaitos
 - Mukana työryhmässä Kuntaliitto
- Projektin tavoitteena oli tunnistaa huleveden viemäröinnistä tehtävän sopimuksen (vesihuoltolaki 17 a §) aiheuttamia rajapintoja vesihuoltolaitoksen ja kunnan toiminnassa sekä selvittää syntyvien rajapintojen vaikutuksia vähentäviä toimenpiteitä.
- Tuotoksena syntyi lisäohjeistusta vesihuoltolain 17 a §:n mukaisen sopimuksen laatimiseen.

LAINSÄÄDÄNTÖ

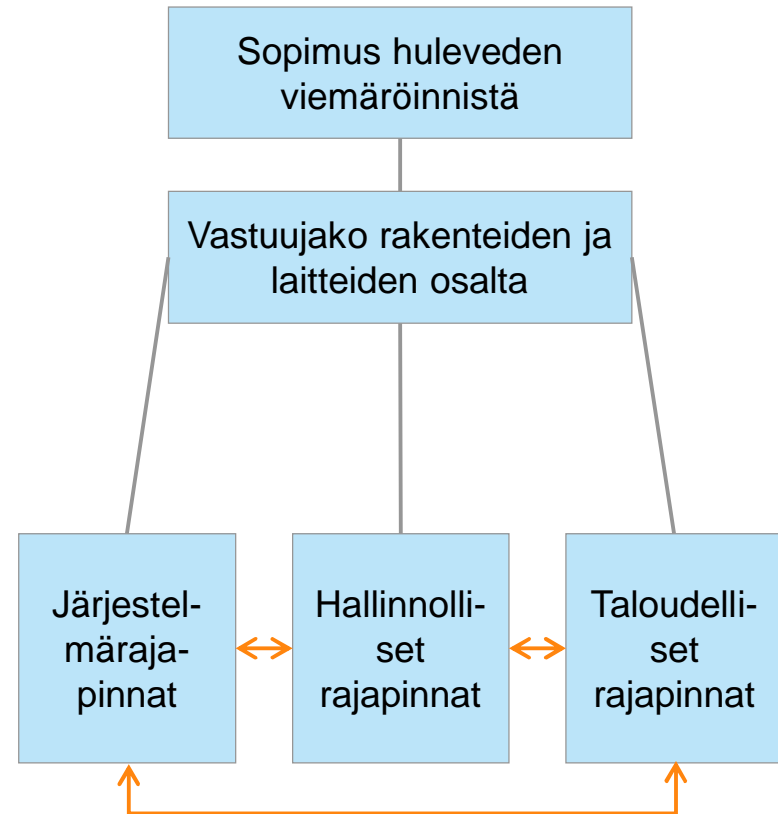
- Kunnan hulevesien hallintaan sovelletaan aina maankäyttö- ja rakennuslakia
- Vesihuoltolaitoksen huleveden viemärointiin sovelletaan aina vesihuoltolakia
 - ⇒ Hulevesiviemäriin sovellettava lainsäädäntö riippuu siitä, ovatko hulevesiviemärit kunnan vai vesihuoltolaitoksen vastuulla
- Muut hulevesien hallinnan alueet, rakenteet ja laitteet ovat osa kunnan hulevesijärjestelmä (sekä maankäyttö- ja rakennuslain alaisia).
- Maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain maksuihin, järjestelmään liittymiseen ja viranomaiskäytäntöihin liittyvät säännökset eroavat toisistaan. Siten hulevesien hallinnasta perittävät maksut ja kiinteistön liittämiseen liittyvät käytännöt riippuvat siitä, onko kiinteistö liittynyt kunnan vai vesihuoltolaitoksen järjestelmään.

RAJAPINTOJEN TUNNISTAMINEN

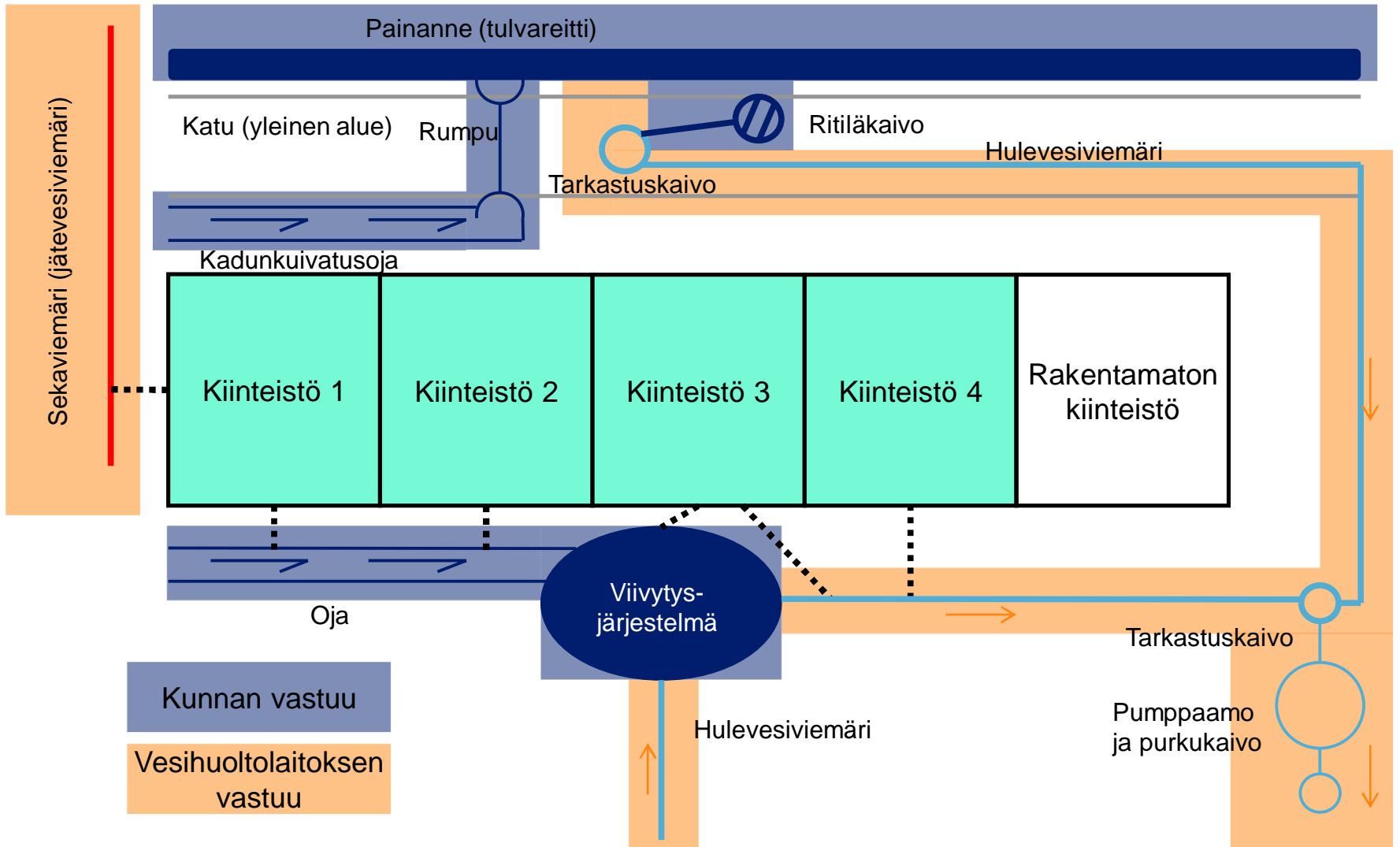
- Rajapinnat tunnistamalla ja niiden vaikutuksia analysoimalla voidaan VHL 17 a §:n mukaisessa sopimuksessa päästä kaikkia osapuolia parhaiten palvelevaan ratkaisuun.
 - Kunta ja vesihuoltolaitos
 - Asiakkaat
- Olennaista tunnistaa erityyppisten rajapintojen vaikutukset käytännön toimintaan → tavoitteena mahdollisimman jouheva hulevesien hallinnan kokonaisuus
- Rajapintojen tunnistaminen sopimusvaiheessa voi vähentää sopimuksen aikaisia erimielisyyksiä sekä edistää varautumista häiriötilanteisiin.
- Projektissa on käsitelty esimerkiksi seuraavia aiheita:
 - Miten erilaiset vaihtoehdot vastuujaoissa vaikuttavat käytännön toimintaan ja asiakkaisiin?
 - Mitkä ovat ongelmallisimpia kohtia ja millaisten tapausten osalta vähintään tarvitaan tarkempaa pohdintaa ennen vastuujalon vahvistamista?

VASTUUKO RAKENTEIDEN JA LAITTEIDEN OSALTA SYNNYTTÄÄ RAJAPINNAT

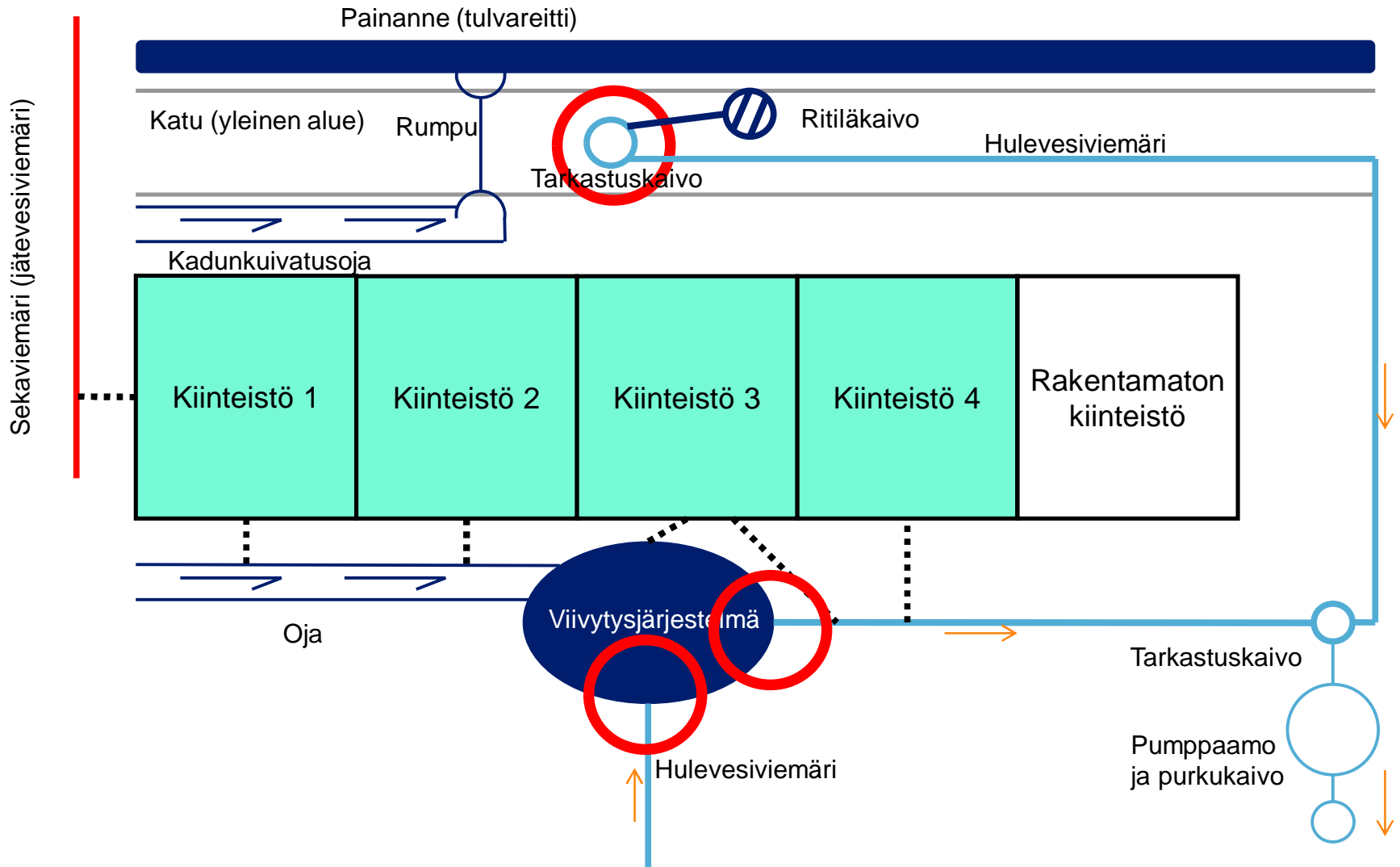
- Vastuujaon synnyttämät rajapinnat voivat olla eri tyyppisiä:
 - Järjestelmärajapinnat – esimerkiksi hulevesijärjestelmien toimintaan, kapasiteettiin ja vastaaviin liittyvät rajapinnat
 - Hallinnolliset rajapinnat – esimerkiksi lainsäädännön soveltamiseen liittyvät rajapinnat
 - Taloudelliset rajapinnat – esimerkiksi järjestelmän rahoittamiseen liittyvät rajapinnat
- Rajapintojen vaikutuksia käytännön toimintaan ei ole aina mahdollista (eikä tarpeen) estää.
- Käytännön kannalta ongelmiaisten rajapintojen vaikutuksia tulee mahdollisuuksien mukaan pienentää vastuujakoon tai osapuolten käytäntöihin vaikuttamalla.

HULEVEDEN VIEMÄRÖINNISTÄ TEHTÄVÄÄN SOPIMUKSEEN PERUSTUVA VASTUUKAJAKO

KUNNAN JA VESIHUOLTOLAITOKSEN HULEVESIJÄRJESTELMIEN MUODOSTAMA KOKONAISUUS

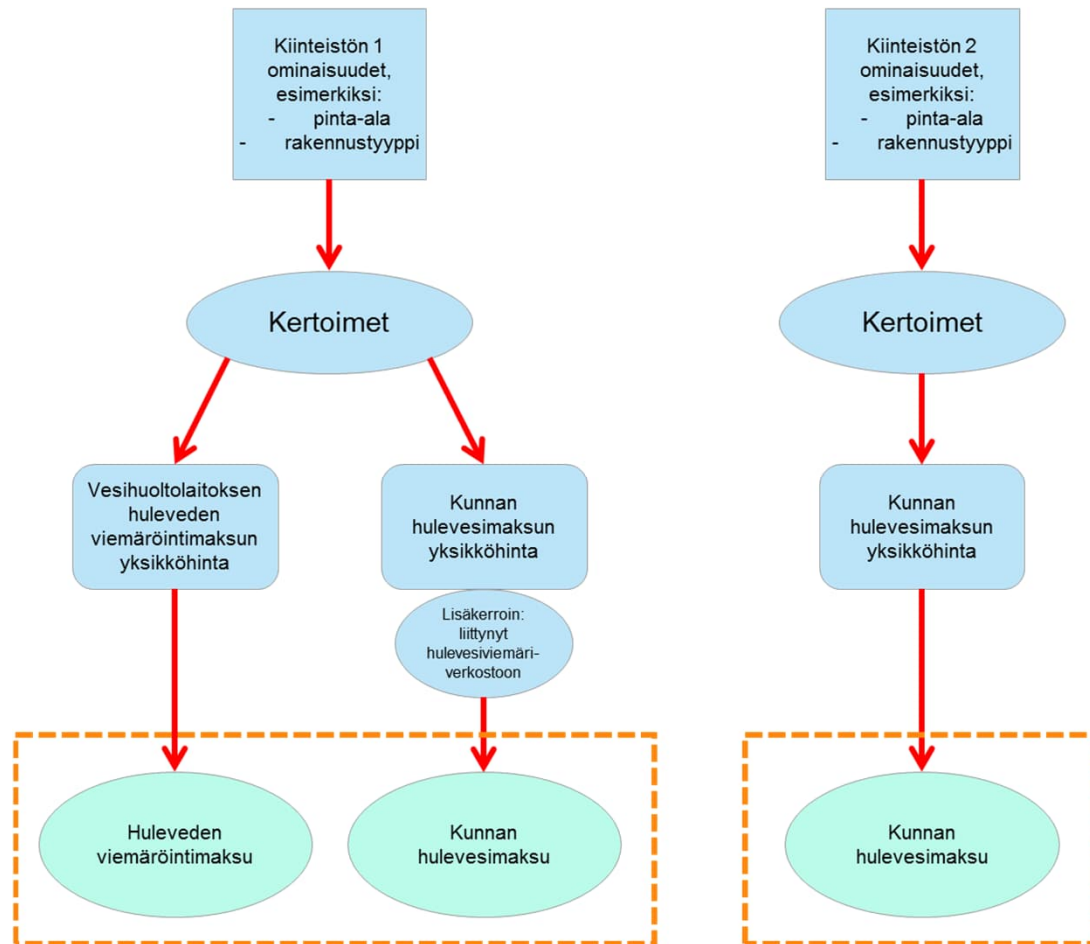
ESIMERKKEJÄ RAJAPINNOISTA JA RATKAISUISTA (1/4)

Rajapinta Järjestelmien muodostaman kokonaisuuden yhtenäisyyden varmistaminen	
Tausta	Kunnan ja vesihuoltolaitoksen hulevesijärjestelmät muodostavat kokonaisuuden, joten ne on suunniteltava kokonaisuutena. Kunta vastaa hulevesien hallinnan järjestämisestä.
Ratkaisu- vaihtoehtoja	<ul style="list-style-type: none">• Hulevesien hallinnan kokonaisuuden suunnitteluvastuu yhdelle osapuolelle.• Laaditaan hulevesien hallinnan yleissuunnitelma tai hulevesien hallintasuunnitelma, jossa esitetään vähintään valuma-alueiden tarkkuudella kullakin alueella käytettävät hulevesien hallinnan järjestelmät• Yleissuunnitelmat ohjaavat tarkempaa suunnittelua
Rajapinta Järjestelmän valinta uusilla alueilla	
Tausta	Uudella alueella käytettävä järjestelmä valintaan viimeistään asemakaavoitusvaiheessa. Valinta pitäisi tehdä kokonaisuuden kannalta.
Ratkaisu- vaihtoehtoja	<ul style="list-style-type: none">• Hulevesien hallinnan yleissuunnitelmat ja hulevesien hallintasuunnitelmat ohjaavat järjestelmien valintaa aluekohtaisesti• Järjestelmän valinnassa on otettava huomioon valittavan järjestelmän ylläpito ja sen vaatimat resurssit• Vain vesihuoltolaitoksella on mahdollisuus periä liittymismaksua uusilta liittyjiltä ja siten kattaa osa investoinneista tulo-rahoituksella

ESIMERKKEJÄ RAJAPINNOISTA JA RATKAISUISTA (2/4)

Rajapinta	Järjestelmän rahoittamismahdollisuuksien huomioon ottaminen vastuussa
Tausta	Kunnan ja vesihuoltolaitoksen järjestelmien rahoitustavat ovat erilaiset ja käytävissä olevien maksujen määräytymisperusteet eroavat toisistaan.
Ratkaisu- vaihtoehtoja	<ul style="list-style-type: none">• Kunnan hulevesimaksun käyttöönottamiseen mahdollisesti liittyvät epävarmuudet otetaan huomioon vastuujakoa määriteltäessä.• Kunnan hulevesimaksua peritään kiinteistön sijainnin perusteella ja vesihuoltolaitoksen maksuja liittymissopimuksen perusteella → kunnan hulevesimaksua voitaneen periä kaikilta tarkastelualueen kiinteistöiltä• Kunnan hulevesimaksu on vuosittainen maksu, vesihuoltolaitos voi periä erilaisia maksuja → vesihuoltolaitoksen liittymismaksuilla voidaan kattaa nopeasti osa investoinnista
Rajapinta	Kunnan ja vesihuoltolaitoksen maksujen muodostama kokonaisuus
Tausta	Samalta kiinteistöltä voidaan periä kunnan ja vesihuoltolaitoksen maksuja. Maksuissa tulisi ottaa huomioon aiheuttamisperiaate
Ratkaisu- vaihtoehtoja	<ul style="list-style-type: none">• Vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkostoon liittyneiltä kiinteistöiltä peritään lähtökohtaisesti pienempää kunnan hulevesimaksua kuin muilta kiinteistöiltä• Maksujen määräytymisessä käytetään yhtenäisten maksujen määräytymisperusteita → maksuissa voidaan ottaa huomioon kiinteistön hyödyntämät kunnan ja vesihuoltolaitoksen järjestelmät

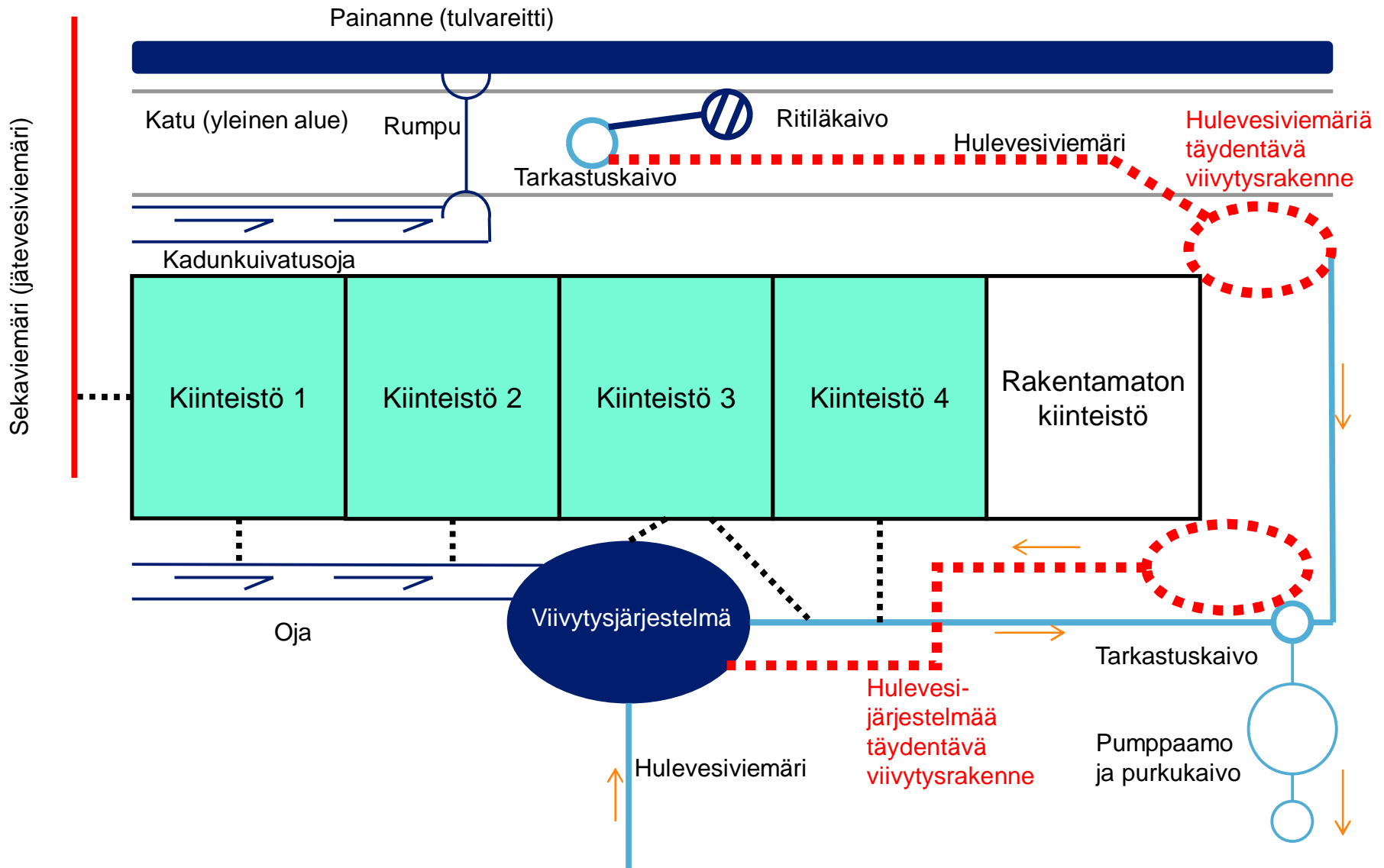
HULEVESIEN HALLINNASTA PERITTÄVIEN MAKSUJEN MUODOSTAMA KOKONAISUUS

ESIMERKKEJÄ RAJAPINNOISTA JA RATKAISUISTA (3/4)

Rajapinta Vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkoston mitoituserusteet	
Tausta	Sopimuksessa huleveden viemäröinnistä määritellään alue, jolla vesihuoltolaitos vastaa huleveden viemäröinnistä. Alue ei ota kantaa siihen, mikä osa hulevesivirtaamasta on vesihuoltolaitoksen vastuulla.
Ratkaisu- vaihtoehtoja	<ul style="list-style-type: none">• Vesihuoltolaitokselle määritellään huleveden viemäröinnin mitoituserusteet ja Uusien alueiden mitoituserusteista sovitaan esimerkiksi huleveden viemäröintisopimuksen liitteessä• Rakennetut alueet käydään läpi kohteittain ja sovitaan hulevesivirtaama, josta vesihuoltolaitos vastaa
Rajapinta Hulevesijärjestelmien täydentäminen	
Tausta	Kapasiteetiltaan vajaita hulevesijärjestelmiä voidaan täydentää toisen osapuolen järjestelmillä. Täydentäminen voidaan toteuttaa siten, että se ei vaikuta kiinteistöjen liittämisyhteistyöhön.
Ratkaisu- vaihtoehtoja	<ul style="list-style-type: none">• Mikäli kapasiteetiltaan vajaata hulevesijärjestelmää täydennetään toisen osapuolen hulevesirakenteilla, sovitaan mistä osasta hulevesivirtaamaa vesihuoltolaitos huolehtii.• Järjestelmien täydennystarpeet otetaan tarvittaessa huomioon huleveden viemäröintialuetta määriteltäessä, jotta pystytään liittämään kiinteistöt siihen järjestelmään, johon liitos on perusteltua tehdä.• Käytetään MRL:n mahdollistamia yksittäisiä määräyksiä tilanteissa, joissa hulevesien hallinnan ongelmat voidaan ratkaista muutaman kiinteistön yhteisillä järjestelyillä.

JÄRJESTELMIEN TÄYDENTÄMINEN

ESIMERKKEJÄ RAJAPINNOISTA JA RATKAISUISTA (4/4)

Rajapinta	
Kiinteistöihin sovellettava lainsäädäntö ja liittämiskäytännöt	
Tausta	Liittämiskäytäntöihin vaikuttaa se, kumpaan järjestelmään kiinteistö on liittymässä.
Ratkaisu- vaihtoehtoja	<ul style="list-style-type: none">• Liittämis- ja rajakohtien osoittamisessa käytetään yhteisiä periaatteita, vaikka rajakohtien osoittava taho on eri.• Hyvänä käytäntönä on tehdä yleiset periaatteet liittämis- ja johtamisvelvollisuudesta vapauttamisesta. Yleisissä periaatteissa otetaan huomioon lainsäädännön poikkeavat vaatimukset.
Rajapinta	
Hulevesijärjestelmien käyttäminen	
Tausta	Järjestelmään liittymiseen ja käyttöön liittyvistä ehdoista sovitaan vesihuoltolaitoksen järjestelmän osalta liittymissopimuksessa ja yleisissä toimitusehdoissa sekä kunnan järjestelmän osalta rajakohtalausunnossa sekä hulevesimääräyksissä.
Ratkaisu- vaihtoehtoja	<ul style="list-style-type: none">• Hulevesiviemäriverkoston liittymissopimuksessa ja yleisissä toimitusehdoissa sekä kunnan antamassa rajakohtalausunnossa ja hulevesimääräyksissä käytetään samoja periaatteita.

MEILTÄ SAAT APUA MM. SEURAAVISSA:

- Vesihuolto
- Hulevesivastuut, hulevesimaksut
- Hulevesiohjelmat, valuma-
alueselvitykset, pienvesiselvitykset
- Yleis- ja asemakaavojen
hulevesiselvitykset,
hulevesisuunnitelmat
- Hulevesijärjestelmän mallinnukset,
kapasiteettitarkastelut,
tulvakartoitukset, riskienhallinta
- Hulevesijärjestelmien ja -
verkostojen yleis- ja
toteutussuunnittelu

Terhi Renko

TkT, Asiantuntija, projektipäällikkö

terhi.renko@poyry.com

p. 010 332 1350

Henna Luukkonen

DI, Asiantuntija

henna.luukkonen@poyry.com

p. 010 332 8121

Leena Sankiaho

DI, Asiantuntija

leena.sankiaho@poyry.com

p. 010 332 6229

Jouni Korkiamäki

Projektipäällikkö

jouni.korkiamaki@poyry.com

p. 010 332 1153

Consulting. Engineering. Projects. Operations.

www.poyry.com